

LUIS ANTONIO
G. TAGLE

A keresztény család és a húsvéti misztérium

A kereszt lelkisége és a párbeszéd

Luis Antonio G. Tagle imu-
si (Fülöp-szigetek) püspök
előadása elhangzott a
2003 januárjában, Mani-
lában rendezett Családok
IV. Világtalálkozóján.

A keresztény családról mint párbeszédben formálódó közösségről kívánunk elmélkedni, és arról, hogy a húsvéti misztérium hogyan válik a valódi párbeszéd lelki hajtóerejévé.

A húsvéti misztérium és a párbeszéd

Szent Pál azt mondja, hogy minden kereszténynek, Jézus minden tanítványának „testében kell hordoznia Jézus kínszenvedését, hogy Jézus élete is megnyilvánuljon testében” (2Kor 4,10). A keresztény ember a személyében és az életében hordozza a húsvéti misztériumnak, Jézus halálának és új életre feltámadásának jegeit. Ez nem fizikai jel, hanem olyan spirituális elv, amely meghatározza evilági életünk egész útját. Ha igaz az, hogy a keresztény a húsvéti misztérium erejéből él, akkor azt is mondhatjuk, hogy ez éppen így érvényes a magát kereszténynek valló közösségre, így a családra is. A keresztény családnak a húsvéti misztériumból kell élnie.

**A húsvéti misztérium
mint élet-ajándék**

Mi is igazában a húsvéti misztérium? A teológusok, lelkipásztorok és lelki írók évszázadokon keresztül értékes megfigyeléseket fogalmaztak meg a húsvéti misztériumról. A mi céljaink számára úgy mutatnám be a húsvéti misztériumot, mint Istennek tiszta szeretetből fakadó vágyát arra, hogy a világot megajándékozza az élet teljességével. Az életnek ezt az ajándékát a Megfeszített által ajánlja fel nekünk, akit feltámasztott az életre. A szabadon, szeretetből halálra adott élet új és bőségesebb életet fakaszt a világnak. Azt gondolom, hogy ez elfogadható értelmezése a húsvéti misztériumnak. Ebben a szemléletben vizsgáljuk a keresztény családban folyó párbeszédet.

**A párbeszéd mint
kölcsonös bensőséges
kapcsolat**

Meg kell határoznunk a párbeszédet is. A filozófusok, a pszichológusok és a lelki írók sokat vizsgálták a párbeszéd valóságát is. Mostani vizsgálódásunkban — munkameghatározásként — a párbeszédet kölcsonös bensőséges kapcsolatnak tekintem. Két vagy több személy a legbenső lényegét osztja meg egymással. Akkor jön létre párbeszéd, ha önmagunkat szabadon megosztjuk mással, azt szabadon elfogadják, és válaszul szabadon viszonzóznak önmaguk ajándékozásával. A húsvéti misztériumban, Jézus keresztjének és feltámadásának „drámájában” a párbeszéd legmagasabb rendű formája valósul meg.

A húsvéti misztérium: a legigazibb párbeszéd

Hadd utaljak a húsvéti misztérium három sajátos vonására, a párbeszéd távlatából értelmezve azokat.

Először is a húsvéti misztérium Jézusnak az Atya iránti örök szeretetét mutatja be, azt a szeretetet, amely képessé teszi arra, hogy párbeszédre lépjen az Atyával: *készségesen* a rendelkezésére álljon. Az Atyának van egy álma a világról. Ez egy szerelmesnek az álma. Az a terve, hogy életet és szeretetet adjon minden teremtménynek, úgy, hogy minden teremtmény egyesülhessen Istennel és egymással. Ugy képzelhetjük ezt az isteni álmot, hogy az Isten szívéből kiáradó szeretet betölti a világ minden teremtményét és zugát, a történelem minden pillanatát, az emberi élet minden szakaszát. És a világ iránti szeretetében „Isten tulajdon fiát sem kímélte, hanem odaadta mindnyájunkért” (Róm 8,32). Ez azonban nem azt jelenti, hogy Isten úgy kínozza a fiát, ahogyan egy gyilkos bánik az áldozatával. Nem, Jézus az Atya rendelkezésére bocsátja magát, hogy megvalósíthassa az álmát. Jézus maga mondja, hogy senki sem veszi el tőle az életét, hanem önként adja oda (vö. Jn 10,18). Ez Jézusnak szívből fakadó engedelmessége: valóban szereti az Atyát, hiszen megigézte őt az Atya és az Atya terve. Jézus tehát feltétel nélkül és szabadon, készségesen annak a küldetésnek szolgálatába állítja magát, amelyet az Atya ad neki. A megtestesüléstől a feltámadásig Jézus egészen aláveti magát a küldetést adó Szentlélek vezetésének, irányításának és indításainak, úgy, hogy Fiúként eggyé tud válni az Atyának a világot és az emberiséget átölelő szeretetével. A „*készenlét párbeszédét*” — készségét arra, hogy az Atya akaratát teljesítse — Jézus akkor is folytatta, amikor már alig-alig láthatta saját küldetésének az értelmét. Gondoljunk csak agóniájára a Getszemáni kertben (vö. Mk 14,32–42). Itt elsötétül előtte küldetésének értelme, eltűnik a látóköréből. Rázúdul a bizonytalanság, a magány, az elhagyatottság. Jézus szenvedélyesen kéri tanítványait, hogy maradjanak vele, hogy jelenlétükkel bátorítsák megzavarodott lelkét. Párbeszédre hívja őket, de azok elutasítják. Ezen a ponton azonban, amikor látszólag mindennek az értelme elhomályosul, Jézus tovább halad azon az úton, hogy teljesíti az Atya akaratát. Egyszerűen a szeretet képesíti arra, hogy kitarson elköteleződése mellett akkor is, amikor küldetésének értelme illúzióvá foszlik. És a kereszten, ahol az Atya látszólag elhagyja, Jézus cserébe a lelkét hagyja rá az Atyára (Lk 23,46). Jézus folytatja a teljes készség párbeszédét még az Atya némaságában is — csupa szeretetből, csupán küldetésének teljesítéseként. Jobb volna ezt monológnak neveznünk? Jézus számára a kereszt nem monológ volt, hanem párbeszéd, amely beteljesülésre várt. A párbeszéd sohasem szakad meg, ha jelen van a szeretet.

A húsvéti misztérium másodszor Jézusnak az emberiség iránti szeretetét mutatja meg, amely a tévelygő bűnösökkel vállalt szo-

A „*készenlét párbeszédé*”

**A szolidaritás és
együttérzés párbeszéde**

lidaritás és együttérzés párbeszédének formájában nyilvánul meg. Egyrészt a húsvéti misztérium Jézusnak az Atya iránti szerető engedelmességéről szól. Másrészt Jézus önkéntes életajándéka ez nekünk, bűnös embereknek is. „Övéit, akiket a világban hagyott, mindvégig szerette” (Jn 13,1). Az Atya iránti engedelmség és az irántunk való szeretet az, ami Jézust arra indítja, hogy szenvedjen és meghaljon a kereszten. Mivel az Istenfiának az emberiség iránti szeretete valódi szeretet, magában foglalja a tudatos döntést, hogy kiüresítse magát, és lemondjon isteni állapotának dicsőségéről és ragyogásáról, azért, hogy osztozzék az emberiség alacsony sorsában (vö. Fil 2,5–11). S még avval sem érte be, hogy emberré lett; az Istenfia még tovább megalázza magát, megtapasztalva a halált, amely az emberi magány mélypontja. Sőt, még tovább megy, mintha nem érné be az alázatnak még evvel a tétivel sem: az Istenfia azt választja, hogy a kereszt gyalázatában haljon meg. Önkiüresítése egész folyamatában a védtelenséget keresi, hogy a szolidaritás párbeszédére léphessen az emberekkel. Teljesen kiüresíti magát, hogy egészen odaadhasa magát a bűnösöknek. E párbeszéde által Jézus állapota és sorsa már nem is különböztethető meg a bűnösökétől. Anélkül, hogy bünt követne el, szabadon elvállalja az iszonyatot, a magányt és a szegénységet, amelyet mi annyira ismerünk, a bűneink következtében. „Ő bűnné tette értünk azt, aki bünt nem ismert” (2Kor 5,21). Ez a szolidaritás párbeszédének másik oldala: az együttérzés. A szolidaritás révén ő, akinek nem volt bűne, együtt szenved a bűnösökkel, akik bűneik miatt szenvednek. Az együtt érző szenvedés vezeti őt a halálba, a többi halottak mellé. A húsvéti misztérium azt mondja el, hogy Jézus mennyire szeret bennünket, amikor önként magához öleli a szenvedést, amely bűneink következményeként bennünket sújt. Minket a bűnösségünk meggátol abban, hogy párbeszédet kezdjünk Jézussal. Ő azonban párbeszédre lép velünk, elszenvedve szenvedéseinket, meghalva a mi halálunkkal. Számára a kereszt nem monológ volt, hanem a reményteli várakozás ideje. A párbeszéd folytatódik az együttszenvedés és a szolidaritás révén is.

**A kölcsönös elfogadás
párbeszéde**

A húsvéti misztérium végül a Megfeszített feltámasztásában teljesül be. Az Atya elfogadja Jézusnak a kereszten felajánlott életét. Ennek nyomán aztán az Atya megosztja ezt az életet a világgal, az élet teljességeként. A feltámasztásban az Atya és a fiú a *kölcsönös elfogadás párbeszédébe* kezd, amely az élet megosztásának párbeszédében folytatódik a világgal, Jézus Lelkének kiárasztása által. Jézus halála nem a kereszten ér véget, hanem az Atyához való visszatérésében, azért, hogy teljesen és örökké éljen az Atya jelenlétében és szeretetében. Jézus megdicsőülése azt jelzi, hogy az Atya elfogadja a Fiú szabadon felajánlott életét a kereszten. A feltámasztásban az Atya igazolja Jézust, és örök érvényűvé teszi Jézus életét, amelyet a bűnös emberiség elvetett. A

feltámasztásban az Atya véglegesen kijelenti a világnak: „Ez az én fiam.” A feltámadás az a színpad, amelyen az Atya bemutatja a világnak Jézust mint Egyszülött Fiát. A feltámasztásban az Atya olyan nevet ad a Fiúnak, amely minden név fölött áll, hogy Jézus nevére meghajoljon minden térd (vö. Fil 2,9–10). A feltámadás feltárja az Atya arcát, mint azét az Atyáét, aki minden látszat ellenére hűséges maradt a fiához. A Fiú készségi párbeszéde a kereszten végül választ kap az Atyától az elfogadás párbeszédében. Ez a feltámadásban beteljesült párbeszéd, az Atya és a Fiú „újraegyesülése” nem fejeződik be kettejük lezárt párbeszédében, hanem folytatódik: kiárasztják a világra a Szentlelket. Ugyanaz a Lélek, aki Jézust elvezette a megtestesüléstől a kereszthez, most a párbeszéd Lelke lesz Isten és a világ között.

A Szentlélek mint a párbeszéd Lelke

A Szentlélek tevékenysége és ereje által sok férfi és nő fogadta be Jézust, hogy tanítványaiként párbeszédbe kezdjenek vele, és ezáltal egyesüljenek az Atyával. A Szentlélek tesz bennünket képessé arra, hogy párbeszédet folytassunk Istennel, „Abbának, Atyának szólítva őt, ahogyan a Fiú teszi (vö. Róm 8,15). Az Atya adja nekünk a Szentlélek által Jézusnak, a Fiúnak az életét. Mi pedig bűnösökből gyermekeivé alakulunk át. Jézus megosztja velünk az életét, s ezáltal teljessé tudjuk tenni azt a dialógust, amelyet bűneink megszakítottak. Jézus keresztre az Atya és a Fiú kölcsönös elfogadásának párbeszédében végződik, amely beteljesül a Szentlélekben az Isten és az emberiség között folyó hatalmas párbeszédben, a megosztott isteni élet párbeszédében.

A keresztény család és a húsvéti misztérium

A párbeszédként értelmezett húsvéti misztériumnak ez a három arculata alapozhatja meg a keresztény családok életét.

A „készenlét párbeszéde” a családban

Először is a keresztény családnak folytatnia kell a „készenlét párbeszédét”, amelyre Jézus példát mutatott. Korunkban az emberek arra törekednek, hogy a saját érdekeiket érvényesítsék. Saját harcaink, gondjaink, érdekeink és haszonkeresésünk foglyaként könnyen feláldozzuk a készségesség és a párbeszéd szellemét, még a családon belül is. Tanúi vagyunk a globális kultúra kialakulásának, amely oly sokféle lehetőséget kínál a szórakozásban, a vásárlásban és az üzletben; mindez értékes időket rabolhat el a családon belüli együttléttől és párbeszédétől. A monológ életformává lett. A keresztény családok és a társadalom egésze sokat gazdagodhatna, ha újra megtanulná Jézus tökéletes önátadását Istennek és a küldetésének. Olyan apákat, anyákat, gyermekeket és rokonokat szeretnénk látni, akik jóban és rosszban egyaránt egymás segítségére vannak. Olyan családtagokat, akik egymás rendelkezésére állnak a közös jó érdekében, anélkül, hogy a költségeiket számolgatnák. Olyan családokat, amelyek örömmel követik Isten akaratát világunkban. Jézus önátadása a kereszten mutasson példát családjainknak.

**A szolidaritás és
együttműködés
közössége**

Másodszor a keresztény családnak követnie kell a *szolidaritásnak és együttműködésnek azt a jézusi párbeszédét*, amely a kereszten megnyilvánult. A világ annyi szenvedést látott már, hogy túlságosan gyorsan elzárkózunk előle. Miközben ilyen jelszavakat kiáltozunk, mint „Globalizáció! Szolidaritás! Közösség!”, egy sor kiélesedő ellentétet, türelmetlenséget és megosztást tapasztalunk magunk körül, még családjainkon belül is. Oly sok félreértés adódik abból, hogy nem tudunk együtt érezni másokkal és részvétellel lenni irántuk. A családban mindenkinek képessé kell válnia arra, hogy az együttműködés közösségében legyen a többiekkel, kölcsönösen hordozva egymás gyöngeségeit és fájdalmait, hiszen mindnyájan gyöngék vagyunk és rászorulunk egymásra. Senkinek az öröme vagy fájdalma sem lehet idegen a család többi tagja számára. Mindenkinek el kell tudnia mondani: „A szorongásodat magamévá teszem. A fájdalmad az enyém is. És a sikeredben is osztozom.” Ahol a szolidaritás és az együttműködés gyöngéje, ott a családban megszűnik a párbeszéd, és hamarosan el is tűnik. A keresztény családoknak újra föl kell fedezniük Jézusnak a kereszten tanúsított szolidaritását és együttműködését.

**Kölcsönös elfogadás
és megosztás**

Harmadszor, a keresztény családban folytatódnia kell a *kölcsönös elfogadás és megosztás párbeszédének*, amelyet a feltámadás mutatott meg a világnak. Versengő világunkban veszélyesnek bizonyul, ha másokat megdicsérünk és megerősítünk. Még a családok is szegényebbé és gyöngébbé váltak azáltal, hogy hiányzik belőlük egymás kölcsönös értékelése és az egymás életében való megosztás. Az igazi keresztény család mindegyik családtag életéről gondoskodik, megerősítve azt mint Isten ajándékát. Egymásnak ez a kölcsönös megbecsülése arra sűrgeti őket, hogy Isten ajándékaként osszák meg életüket a világ életéért. Ez a húsvéti misztérium kifelé ható, missziós aspektusa, és ennek kell életre kelnie minden családban. Ha megosztjuk az életünket a családon belül, akkor ennek gyümölcseként megosztjuk azt a szegényekkel, az áldozatokkal, a peremre szorultakkal, azokkal, akiket Jézus különös kiváltságokban részesített. A keresztény családnak túl kell látnia a saját szükségletein, és észre kell vennie a társadalom és a világ nyomorúságát. Nem szégyen felragyogtatni mások előtt azt az életet, amelyet fölfedeztünk. Legyenek a keresztény családok húsvéti emberek, az élet kölcsönös elfogadásában és megosztásában.

Szolgálatkészség, szolidaritás és együttműködés, kölcsönös elfogadás és megosztás — a keresztnak és Jézus feltámadott életének három jele. Minden tanítványa ebből él, s így a keresztény családok is. E hármasság által legyenek a keresztény családok is Jézushoz hasonlóan az élet és a szeretet igazi ajándékai a harmadik évezred világának.

Lukács László fordítása